

kadın bülteni

**25 Kasım:
Kadına Karşı
Şiddete Hayır**

**Toplumsal
Cinsiyet Eşitliği
Nasıl Sağlanır?**

**Meme Kanseri
Farkındalık Ayı
Farkında Ol,
Geç Kalma**

**İş Yaşamında
Ayrımcı Değil
Kapsayıcı Dil**

Çankaya
BELEDİYESİ
DİJİTAL BÜLTEN

içindekiler

► İş Yaşamında Ayrımcı Dile Dur Demek	4
► Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Nasıl Sağlanır?	8
► Füsun Demirel: "Zaman Dayanışma Zamanı"	11
► Şiddete Hayır! 25 Kasım: Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü	14
► LİSTAG: "Çocuklarımız Şirketlerin Kapısından Giremiyor"	16
► Farkında Ol, Geç Kalma! Yeni Bir Hayata Başla	19
► "Hayatımın Kahramanı Olduğum Bir Deneyim"	23
► Kadın Yazarlar Haftası / 24-28 Eylül	25

■ ÖNSÖZ

Kadın Yayıncılığına Katkı...

“...ne zaman diye sorma, ne zaman
yaprağın fetreti gülün kıyamına
gülün kıyamı ağacın isyanına
dönerse işte o zaman...”

Bu ülkede ne zaman kadına yönelik bir şiddet haberi duysam aklıma Hilmi Yavuz’un bu şiiri gelir. Bütün kadınlar ve kadın erkek eşitliğine inanan herkes bu şiddet, bu eşitsizlik, bu zulüm ne zaman biter diye soruyor. Elbette bu sorular içimizdeki isyanın dışavurumudur.

Türkiye’de kadın sorunu her alanda yaşanan krizler kadar büyük ve ağır sonuçları olan bir durumdur. Bunun karşısında sadece farkındalığı artırmak yetmiyor. Çok daha acil müdahalelerin yapılması büyük önem taşıyor. Cumhuriyetimizi kadınlar için ve bir kadın devrimi olarak gördüğümüz için Cumhuriyetin kalbi Çankaya’da buna uygun kapsamlı çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Kadın Sığınma Evinden, şiddet gören kadınlarla dayanışmaya, toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarından kadın emeği festivaline çok önemli çalışmaları yaşama geçirdik.

Ülkemizde kadın çalışmalarını üniversite dışına taşımak, farklı kamusal alanlarda kadınlarla buluşturmak bizim bir diğer hedefimiz olmuştur. Bu çerçevede dijital kadın dergisi bir taraftan bizim çalışmalarımızı diğer yandan farklı kadın üretim ve pratiklerinin tartışıldığı önemli bir mecra olacaktır. Biliyoruz ki ortak üretimler, ortak çalışmalar ve paylaşımlar kadınların haklı mücadelesinde çok büyük önem ve değerdedir. Biz Çankaya’da kadınların eşitlik ve özgürlük talebini karşılamayı, bu taleplere daha fazla alan açmayı temel bir sorumluluk olarak görüyoruz. Bu nedenle bu alandaki çalışmalarımız aynı yoğunlukta devam edecektir. Çünkü artık “gülün kıyamı ağacın isyanına” dönüşmüştür ve hepimiz bunu sahiplenmek durumundayız...

Başarı dileklerimle...

Alper Taşdelen
Çankaya Belediye Başkanı

İş yaşamında ayrımcı dile dur demek

**Daha
eşitlikçi bir
çalışma için
dil önemli
bir araç.
Bu aracı iyi
kullanmaya
çalışalım.**

Pek çok Hint-Avrupa dilinde her sözcüğün bir cinsiyeti vardır. Örneğin, kelimelerin önüne konulan Fransızcada “le” ve “la”; Almancada “der” ve “die” dişil ve eril sözcükleri tanımlar. Ural-Altay dillerinin çoğunda ve Türkçede kelimelerde cinsiyet ayrımı yapılmaz. Masa, çalışan, öğretmen ya da mühendis dediğimizde, bunların cinsiyetiyle ilgili herhangi bir niteleme söz konusu değildir. Kelimelerimizde cinsiyet ayrımı olmamasına rağmen gene de dilimiz aracılığıyla cinsiyet ayrımcılığı yapıldığına sık sık şahit oluyoruz. Üstelik bu cinsiyetçi dil, toplumsal cinsiyetle ilgili önyargıların temel taşlarından birini oluşturuyor. Peki, bu nasıl oluyor?

Bilişsel psikologlar dili, “düşüncelerin sesler ya da semboller aracılığıyla aktarıldığı bir iletişim sistemi” olarak tanımlıyor. Bilişsel psikoloji açısından dil, bilgi işleme ve saklamada önemli bir araçtır.

Dil, algıyı da etkiler. Bir şeyin nitelenişi o şeyin algılanışında farklılığa ve ayrımcılığa temel olur. Bu nedenle “insanoğlu”, “erkek sözü”, “karı gibi gülmek”, “karı gibi kıvırtmak”, “menopozlu” dendiğinde kadınların yok sayılması ve aşağılanması söz konusu olur.

Ayrımcı Dil, Davranışları Etkiliyor

Cinsiyetçi, ayrımcı dil, kadınları hem fiziksel hem de psikolojik olarak yaralar. Toplumsal statülerini olumsuz etkiler. Toplumsal cinsiyet kalıplarının

dayatmalarıyla bunalmış kadın kendini itilmiş-kakılmış hisseder. O kadından da ikincil bir şahıs olarak söz edilir. Ayrımcı dil engelliler, LGBTİ+'lar, yaşlılar ya da gençler üzerinde de benzer olumsuzluklara yol açar.

Ayrımcı dilin güçlü olduğu ülkemizde 15 yaş üstü kadınların istihdama katılım oranının TÜİK verilerine göre yüzde 28 (erkekler yüzde 64) olması bir rastlantı olamaz. İş hayatında ayrımcılığı düzenleyen yasaları olan İsveç'te bu oran yüzde 77'dir. Cinsiyetçi dil ve davranışların güçlü olduğu ülkemizde kadınların mecliste temsil oranı da çok düşüktür.

Cinsiyetçi, ayrımcı dilin cinsiyetçi davranışları körüklediğine de tanık oluyoruz. Dil düşünce tarzını etkiliyor. Düşünce tarzı da davranışları. Bir ülkede kadınlardan sürekli erkeklere göre daha değersiz varlıklar olarak söz edilirse, o

ülkede kadına yönelik şiddet de artar. Bianet kayıtlarına göre, 2018'in ilk yedi ayında öldürülen kadın sayısı 140'tır. (2017'de öldürülen kadın sayısı 286'dır.)

Neden Kapsayıcı Bir Dil Tercih Etmeliyiz?

Dildeki cinsiyetçi kalıpların ortadan kaldırılması kadınlar açısından özgürleşme yoluna girme anlamına geliyor. Ne var ki, toplumsal cinsiyet kalıpları sadece kadınları değil, erkekleri de esir alıyor. Onlara da belli davranışları atfederek farkında olmadıkları birtakım mecburiyetler yüklüyor.

Cinsiyetçi olmayan, kapsayıcı bir dilin geliştirilmesi, yayılması ve davranışlara yansımaları zor ve olanaksızmış gibi gelebilir. Ama bu yöndeki çabalar hemen olmasa bile, bir süre sonra etkilerini gösterecektir. ■

Kapsayıcı Bir Dil İçin Öneriler

- İçine girdiğiniz ortamda bir araya geldiğiniz insanların farklı farklı olacağını aklınızdan çıkarmayın.
- Erkek olmayı insan olmakla özdeşleştiren ve kadını görünmez kılan ifadeler kullanmamaya özen gösterin. Adam gibi, adamakıllı, bayan yönetici, kadın işi, erkek işi gibi iş yaşamında cinsiyet ayrımı içeren; dinazor, eski kafa, yeni yetme, çünkü çocuk gibi yaş ve kuşak farklarını küçümseyen kelime ve sıfatlardan kaçının.
- Ağzınızdan istemeden "erkek sözü", "adam gibi" ya da "bayan yönetici" gibi sözcükler çıktıysa, bunları hemen ayrımcı olmayan ifadelerle ("söz", doğru düzgün" ve "yönetici") değiştirmeye özen gösterin.

Çankaya Belediyesi, Eşitlik İçin Dili ve Eğitimi Önemsiyor

Çankaya Belediyesi olarak hizmet üretirken toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ve kapsayıcı bir yol haritası çıkarabilmek için "Yerel Eşitlik Eylem Planı"nı hazırladık. Bu plan çerçevesinde belediye çalışanlarına ve kreş öğretmenlerine yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet, ayrımcılık ve nefret suçlarına karşı farkındalık eğitimleri veriyoruz. Çankaya Evlerinde düzenli aralıklarla toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri düzenleyerek mahalle düzeyinde katılımı sağlamaya çalışıyoruz. Böylece eğitimle hem dili hem de yaşamı dönüştürmek için çalışıyoruz. Her alanda kadın-erkek eşitliği mücadelesini daha da ileri taşımak istiyoruz.

Ayrımcı dil için ne dediler?

Nur Ger

SUTEKS Group Yönetim Kurulu Başkanı
WEPs İş Dünyası Sözcüsü

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada zihniyet değişimine paralel olarak davranış değişikliğine de ihtiyaç duyuyoruz. Ayrımcılığı besleyen ve önyargıları körükleyen söz, ifade ve davranış kalıplarını günlük hayatlarımızdan uzaklaştırmak, sevgi ve saygı temelinde eşitlikçi bir topluma ulaşmanın en önemli adımlarından biri...

Sanem Oktar

KAGİDER Genel Başkanı

Dilimiz mi düşüncemizin sonucudur, yoksa düşüncemiz mi dilimizin? Söz düşüncenin somutlaşmış şekli olarak hayatımızı şekillendiriyor. Çevremizi ve hayatımızı etkiliyor. Ve biz algı ve bilincimizi oluşturan sözcükleri bilmeden ve farkında olmadan kullanarak hayatımızı sürdürüyor, davranış kalıplarını oluşturuyoruz.

"Kadın gibi ağlama, erkek gibi ol." Aynen sevgi dilde başlar projesinde örneklediği gibi bilerek ya da bilmeyerek farkında olmadan ya da olarak sürekli ve düzenli olarak kadın-erkek eşitliği hakkında birçok mesaj alıyor ve veriyoruz. Bu mesajların farkında olmak davranış değişikliği için ilk adım.

Şirin Mine Kılıç

Sosyal Dayanışma Ağı - SODA Genel Sekreteri

Başta yöneticiler olmak üzere toplumsal cinsiyet eğitimleri tüm çalışanlara verilmeli, iş süreçlerinin her aşamasında toplumsal cinsiyet bilincinin uygulanması, ayrımcılığa karşı samimi şekilde mücadele edilmesi gerekiyor. İş ilanlarında, işe alım (ya da işten çıkarma), terfi, atama aşamalarında, giyim kodlarında, şirketlerin reklamlarındaki "normalleştirilen" ayrımcı ifadelerin ayıklanması, uygulamaların kaldırılması daha eşit, daha adil ve daha mutlu bir iş dünyası için çok önemli adımlar olacak.

Zelal Ayman

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği Koordinatörü

Kadın ve kız çocuklarına karşı ayrımcılık ve şiddet toplumsal ölçekte karşı çıkılması ve mücadele edilmesi gereken bir alan. Bu konu sadece sivil alana ve bu alanda bulunan kadın kuruluşlarına bırakılamayacak kadar yakıcı ve her kesimi olumsuz etkileyen bir konu.

Ayrımcı dil için ne dediler?

Fatma Çiğdem Aydın

Sosyal Dayanışma Ağı - SODA Başkanı

Kadınlara ve normal addedilenden farklı olana, örneğin kilolu veya ince insanlara veya LGBTİ+'lara veya gençlere veya yaşlılara yönelik, çok pervasız, etiketleyici bir dilimiz var. Çoğu kez samimiyetten veya üzerinde düşünmemekten kaynaklanan bu rahatlık maalesef bu sözlerle muhatap olanlar için çok incitici, örseleyici oluyor. Bu dil, eşit bir ilişki kurulması önündeki en büyük engellerden biri. "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı İşyeri" konusunda danışmanlık hizmetleri veren bir kuruluş olarak bizim de başlangıç noktamız, "cinsiyetçi dil". Bu dil işyerindeki eşitlikçi ortamı zehirleyen bir unsur. Başta kadınlar olmak üzere bir işyerinde çalışan herkesin, kendini o şirketin eşit ve değer verilen bir elemanı olarak görmesi, işyerinde verimliliğin ve çalışan aidiyetinin ilk koşulu. Elbette eşitlikçi bir işyeri için kullanılan dil dışında da yapılacak birçok çalışma var. Ama başlangıç noktası olarak dilden yola çıkmak, doğru bir yaklaşım.

Nazım Serin

Uzman Psikolog, İş Psikoloğu

"Toplumsal cinsiyet" kavramıyla ilgili farkındalığı artırma çalışmalarına dildeki ayrımcı/ ataerkil öğeleri değiştirmeyi hedefleyerek başlamak son derece isabetli bir karar. Ancak bu çalışmada kullanılan "Dil değişirse, dünya değişir" sloganını, sadece konuşma dilimizdeki ayrımcı sözcüklere vurgu yapan bir slogan olarak daraltmamak gerek. Zira dil, sadece sözcüklerden ibaret değil; daha geniş anlamda iletişimin tüm biçimlerini kapsayacak şekilde düşünülebilir. Daha yakından baktığımızda cinsiyetçi söylemin, sözlü ve sözsüz olan tüm iletişim tarzlarına; jest ve mimiklere, beden diline, "sembolik dil" olarak nitelendirilebilecek nesne tercihlerine kadar sirayet ettiğini görürüz. Bu nedenle ayrımcı sözcükleri değiştirmeye çalışmak, dil alanında yaratılmak istenen değişimin sadece ilk basamağı olmalı ve bu süreç iletişimin tüm boyutlarını kapsamalı.

Şehnaz Şişmanoğlu Şimşek

Kadir Has Üniversitesi Öğretim Üyesi, Türk Dili Dersleri Koordinatörü

Ayrımcı bir dille mücadele çabamız ilk olarak 2015 yılında hazırladığımız *Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bir Yazım Rehberi* ile gündeme geldi ve tahmin etmediğimiz ölçüde geniş bir yankı buldu. Bu çalışmayla; maalesef neredeyse her gün bir kadın cinayetinin işlendiği ülkemizde, toplumdaki eril dili fark ettirmeyi, bu eril dilin ucu cinayete kadar varan vahametini göstermeyi, bu ayrımcı dilin her iki cinsi de nasıl bir cendere altına soktuğunu ve kadın-erkek eşitliğinin dilden başladığını göstermeyi amaçladık.

Toplumsal cinsiyet eşitliği nasıl sağlanır?

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için öncelikle toplumun önyargılarının ortadan kaldırılması gerekir.

IŞIL SEZER

Toplumsal Cinsiyet Nedir?

Kişilerin doğuştan gelen özellikleri onların biyolojik cinsiyeti iken bir de bundan ayrı olarak toplumsal cinsiyet vardır. Toplumsal cinsiyet kadın ve erkeğe toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda birtakım roller yüklenmesidir.

Toplumsal cinsiyet biyolojik cinsiyet gibi doğuştan gelmez, sonradan öğrenilir. Düşünce ve davranış kalıplarımızı, sorumluluklarımızı, fırsat, ayrıcalık ve kaynaklara erişimimizi belirler. Kadın ve erkek yasalar önünde eşittir ancak yasalar uygulanırken eşitlik ilkesi çoğu kez göz ardı edilir.

Oysa toplumsal cinsiyet eşitliği hak temelli bir yaklaşımdır.

En Büyük Engel Önyargı

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için öncelikle önyargıların ortadan kaldırılması gerekir. Çünkü önyargının davranışa dönüştüğü anda ayrımcılık meydana gelir. Mesela kadının mühendislik alanında yetersiz olduğu önyargısı hâkimdir. Bu nedenle kadın, mühendislik fakültesini bitirse dahi sırf bu sebeple iş alımlarında erkek mühendis tercih edilerek ayrımcılığa maruz bırakılır.

Mesleklerin kadın işi erkek işi diye ayrıldığı gibi sorumluluklar da aynı şekilde ayrılır. Ev içi işler (çocuk, yaşlı, hasta bakımı ile yemek, temizlik, çamaşır, bulaşık, ütü gibi) kadının sorumluluğundadır. Ev dışındaki işler (çalışıp eve para getirme gibi) ise erkeğin sorumluluğundadır. Kadın çalışma yaşamına girse dahi herhangi bir yasal güvencesi olmayan kayıt dışı işlerde çalışmaktadır. Bunun yanı sıra ev içi sorumlulukları da devam etmektedir. Kadınlar çoğu kez nitelikli işlerde çalışabilmelerini sağlayacak eğitim hakkından da mahrum bırakılır.

Çoğu kız çocuğu günümüzde “kız çocuğunun okumasına gerek yok” düşüncesi ile eğitim hayatını yarıda bırakmak zorunda kalıyor. Tüm bunların temelinde çocuklara daha çok küçük yaşlarda öğretilen toplumsal cinsiyet rolleri yatar. Çocukların hangi renkleri seçeceği, hangi oyuncaklarla oynayacağı, hangi davranışın kadınlara hangisinin erkeklere uygun olduğu aileleri ve çevreleri tarafından öğretilir. Şiddet olgusunun temelinde de işte bu öğretilmiş roller yatar.

Değiştirmek Elimizde

Peki, bu yaygın ve yanlış inanışların değiştirilmesi için neler yapabiliriz?

Çocuklarımızı cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ne olursa olsun bütün insanların eşit olduğu,

tüm hak ve kaynaklardan eşit bir şekilde faydalanabileceği inancıyla yetiştirmeliyiz. Onların tercihlerine saygı göstermeliyiz. Hangi oyuncakla oynayacağı, hangi renk kıyafet giyineceği, hangi mesleği seçeceği konusunda dayatmalardan kaçınmalıyız. Kız ve erkek çocuklara ev içi sorumlulukları eşit bölüştürmeliyiz. Biz de eşimizle her alanda sorumlulukları bölüşerek çocuklara örnek olmalıyız.

Bunların yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliğinin eğitim sistemine sokulması için devletin ilgili kurumlarını harekete geçirmeliyiz.

Biz Neler Yapıyoruz?

Çankaya Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olarak bu çalışmanın neresindeyiz ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik çalışmalarımız neler?

Biz eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesi ve kadın erkek eşitliği temelli bir bilincin oluşturulması için kendi personelimizden başlayarak herkese yönelik eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütüyoruz. Bunların başında KİHEP (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) geliyor. İsteyen herkesin katılabileceği ücretsiz bu eğitim 4 ay sürüyor ve talebe göre Çankaya Evleri'nde açılıyor.

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği tarafından eğitici eğitimi almış uzmanların “Anayasal Haklar, Kadına Yönelik Şiddet, Ekonomik Haklar, İletişim, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Duyarlı Çocuk Eğitimi, Kadın ve cinsellik, Doğurganlık Haklarımız, Feminizm ve Kadın Hareketi” konularında verdikleri eğitim neticesinde tüm katılımcılara kurs sonunda sertifikaları veriliyor.

Başta liseler olmak üzere talep eden tüm okullarda toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet ve akran zorbalığı konusunda ücretsiz seminerler düzenliyoruz. Toplumsal cinsiyet rollerinin en belirginleştiği ergenlik döneminde, kısa oyunlar oynatarak onları

sıkmadan toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığının artmasını sağlıyoruz. Bunların yanı sıra bir de AÇEV ile beraber yürüttüğümüz “Baba Destek Programımız” mevcut. Bu programı 3-11 yaşları arasında çocuğu olan babalara uyguluyoruz. Programın amacı, hem çocuk bakımının yalnızca annenin sorumluluğunda olmadığını fark ettirmek hem de baba ile çocuk arasındaki iletişimi kuvvetlendirmek.

Çankaya Evleri’nde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Atölyeleri” düzenliyoruz. Ayrıca kadın sağlığı eğitimlerimize devam ediyoruz.

Tüm gayemiz toplumsal cinsiyet rollerinin kadın ve erkeğin omzuna yüklediği sorumluklardan arındırılmış, eşit hak ve imkânlarla sahip, seçimlerinde özgür bireyler yetiştirmek. Biz Çankaya Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olarak bu amaca yönelik çalışmalarımızı artırarak sürdürmeye devam edeceğiz. ■

“Çankaya Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü olarak eşitlik ilkesinin hayata geçirilmesi ve kadın erkek eşitliği temelli bir bilincin oluşturulması için kendi personelimizden başlayarak herkese yönelik eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütüyoruz.”

Çankaya Belediyesi Kadın Emeği Festivali'ne desteğini sunan ilk isimlerden biri olan, festival kapsamında sahnede kullandığı aksesuarların da olduğu ikinci el eşyalar satan Füsün Demirel'le pazar yeri fikri ve son oyunu "Aşk Dersleri" hakkında konuştuk.

"Zaman dayanışma zamanı"

REFİKA KARABACAK

Çankaya Belediyesi, Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi (CEMR) tarafından hazırlanan Avrupa Yerel Yaşamda Kadın-Erkek Eşitliği Şartı'nı imzalamıştır. Bu çerçevede demokrasinin vazgeçilmez unsuru eşitlik ilkesini hayata geçirmek üzere kadının toplumdaki yerini

güçlendirmek adına pek çok öncü çalışma yürütmektedir. Bu çalışmalarımızdan biri de Kadın Emeği Festivali... Füsün Demirel, Şevval Sam, Feryal Öney, Sıla, Suzan Kardeş, Yasemin Göksu gibi kadın sanatçıların da desteğini alan festivalimiz her yıl Ahlatlıbel Atatürk Parkı'nda

gerçekleştiriliyor. Çankayalılara tiyatro, konser, yoga ve dans atölyeleri ile eğlence dolu etkinlikler sunan festivalde aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği konulu söyleşiler düzenleniyor. Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve Aile Danışmanlığı Hizmetleri'nin gerçekleştirdiği hizmetler hakkında bilgi paylaşımları gerçekleştiriliyor. Kadın sivil toplum örgütlerinin tanıtım stantlarının da yer aldığı alanda kadınların el emeğine dayalı ürünler satışa sunuluyor.

Kadın Emeği Festivali'ne desteğini sunan ilk isimlerden biri olan, festival kapsamında sahnede kullandığı aksesuarların da olduğu ikinci el eşyalar satan Füsun Demirel'le pazar yeri fikrini ve "Aşk Dersleri" oyununu kapsayan küçük ama keyifli bir röportaj gerçekleştirdik.

İkinci el pazarında satış yapma fikri nasıl doğdu?

İstanbul'da çocuklarımın okuluna yakın bir alanda sabit bir pazar yeri var, haftanın bir günü ikinci el pazarı oluyor. Çocuklarımın okulundaki diğer velilerle birlikte orada satış yapmak istedik. Çünkü çocukların giysileri hızla küçülüyor, oyuncakları değişiyor, okudukları çoğu kitabı saklamak istemiyorlar. Bizler de kısa süreli kullanımlar için yüksek rakamların ödenmesinin önüne geçebilmek istedik. Uygun olduklarında pazara çocuklarımızı da götürüyoruz, ihtiyaç duymadıkları eşyaların başka birinin işine yarayabileceğini görmelerini önemsiyoruz.

Sonra nasıl devam ettiniz?

Ben o pazara çıktıktan sonra bırakmadım, devam ettim. KHK ile işinden atılmış hocaların, iş bulamayan tur rehberlerinin bir arada olduğu yeni pazar çalışmalarına başladım. O arkadaşlarla "kadınlar sokağa" dedik ve her cuma ikinci el tezgâhı açmaya başladık.

Neden özellikle kadınlarla birlikte?

Çünkü özellikle son 15 yıllık dönemde en büyük acıyı kadınlar çekti, çekiyor. En büyük mağduriyeti kadınlar yaşıyor. Böyle bir süreçte, kadınların moralini yüksek tutmak çok önemli... Ben kadınların moraline katkıda bulunmak, onlara değerli olduklarını hissettirmek için mücadele ediyorum. İkinci el pazarları da bunun bir parçası. Tezgâhtayım, onlarla birlikte sokaktayım.

Pazarda neler satıyorsunuz?

Evde fazla olanları kullanıma açmak önemli... Çocuklarıma ait küçülmüş giysiler, artık oynamadıkları oyuncaklar, kitaplar tezgâhtaki yerini alıyor. Bir de benim 34'üncü yıla girdiğim

oyunculuk hayatım boyunca birikmiş takılarım, kıyafetlerim var. Onları da sergiliyorum. Örneğin dönem işlerinde kullandığım aksesuarları alan bir kadının beni anacağını düşünmekten mutlu oluyorum. Türk edebiyatının önemli yazarlarından Füzûzan gibi pek çok sanatçı dostum da kendi eşyalarını vererek tezgâhıma katkıda bulunuyor.

Kadın Emeği Festivali'ni nasıl buldunuz?

Burada olmaktan çok büyük bir heyecan duydum. Festivale verilen emeği görünce çok duygulandım. "Sizin bir parçanızım" demek için geldim. Zaman dayanışma, kucaklaşma, sarılma zamanı. Bu festival bize sarılma olanağı tanıdı, çok mutluyum.

Son oyununuz "Aşk Dersleri" de kadına dair, değil mi?

Evet, Dario Fo ve Franca Rame'nin kaleme aldığı metinden uyarladığım "Aşk Dersleri"

**"Aşk Dersleri
adlı oyununda
Türkiye'deki kadın
sorunlarına gönderme
yapıyorum. Aşkı,
sevmeyi, cinselliği
anlatıyorum."**

adlı oyununda Türkiye'deki kadın sorunlarına gönderme yapıyorum. Aşkı, sevmeyi, cinselliği anlatıyorum. Bu oyunda kulağa çalınan bir cümleyle dahi herhangi bir ilişkinin güzelleşmesine katkı sunabilmek beni çok mutlu eder. Biliyorum ki doğru düzgün sevebilmeyi, âşık olabilmeyi becerebilirsek şiddet ortadan kalkacaktır. Oyunu Ankaralılarla paylaşmamı sağlayan, bu festivalin hazırlanmasında başta Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen olmak üzere emeği geçen tüm çalışanlara çok teşekkür ediyorum. ■

Şiddete hayır!

25 Kasım: Kadına Yönelik Şiddete Karşı
Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü

Her ay onlarca kadın sevgilisi, kocası, eski kocası, babası, akrabası ya da yabancı bir erkek tarafından katlediliyor, tecavüze ve tacize uğruyor. “Kadına karşı şiddet” söylemini ne yazık ki giderek artan bir sıklıkta duyuyoruz.

25 Kasım'ın Öyküsü

Dünyada 25 Kasım, “Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü” olarak kabul ediliyor. Bu günün ardında ise üç cesur kadının demokrasi mücadelesi ve büyük bir şiddetle katledilmesinin hazin anısı gizli... 25 Kasım 1960, Dominik Cumhuriyeti'nde, Trujillo diktatörlüğüne karşı mücadele eden Patria, Minerva ve Maria Mirabel kardeşlerin tecavüz edilip öldürüldükleri tarihtir. Demokrasi ve insan hakları talepleri için rejimle mücadele eden

kardeşler, pek çok kez hapse atılmış ve işkenceye maruz kalmıştı.

Trujillo, “Ülkenin en büyük iki sorunu kilise ve Mirabel kardeşlerdir” cümlesini kurduktan kısa süre sonra, 25 Kasım 1960'da Mirabel kardeşler rejim yanlısı saldırganlar tarafından katledildi. Ülkede ayaklanmalar arttı. Bu katliamdan bir süre sonra Trujillo suikasta uğradı, 1963 yılında ise Dominik Cumhuriyeti nihayet demokrasiye kavuştu.

Mirabel kardeşlerden birinin kod adı “Kelebek” idi. Bu nedenle Mirabeller tüm dünyada “Kelebekler”

adiyla anılmaya başlandı. Demokrasi mücadelesi ve uğradıkları şiddet vesilesiyle 25 Kasım, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü ilan edildi.

Kadına Karşı Şiddet Nedir?

Kadına karşı şiddet denildiğinde ne anlamalıyız? Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel her türlü tutum ve davranış kadına yönelik şiddet olarak kabul ediliyor.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı şiddeti şöyle tanımlıyor: “Her 3 kadından 1’i evde kocasının ya da sevgilisinin fiziksel şiddetine maruz kalıyor. Kadına yönelik şiddet bütün dünyada en yaygın insan hakkı ihlalleri arasında... 1960’lı yıllardan beri kadın hareketleri buna karşı mücadele veriyor. Şiddetin kaynağında toplumun her yanında izlerini görebileceğimiz erkek egemenliğinin yattığı düşünülüyor. Erkeklerin egemenliklerini tehdit altında görmeleri ya da bunu güçlendirmek istemeleri şiddet davranışına yol açıyor. Erkekler tarafından evde uygulanan şiddetin çocuklara da zarar verdiği biliniyor. Fiziksel yaralanmaların yanı sıra aşırı korku, yetersizlik duygusu, özgüven eksikliği bu zararlar arasında.” ■

Bunu biliyor musunuz?

Çankaya Belediyesi Kadın Sığınmaevi, 8 Mart 2008 tarihinde, kadın ve çocuk olmak üzere toplam 40 kişi kapasitesiyle hizmet vermeye başladı. Daha fazla kitleye ulaşmak amacıyla 2017 yılında Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü kuruldu. Yeni kurulan müdürlüğe bağlı olarak hizmet sunan Kadın Sığınmaevi fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik şiddete maruz kalan kadınlara hizmet veriyor. 2017 yılında toplam 93 kişinin (42 kadın ve 51 çocuk) kaldığı sığınmaevinde barınma, güvenlik, sağlık konusundaki ihtiyaçlar gideriliyor.

Yalnız değilsiniz?

Çankaya Belediyesi Kadın Danışma Merkezi
Tel: 0312 458 89 00 / 1154

ŞÖNİM

Tel: 0312 351 65 63

Ankara Barosu Kadın Danışma Merkezi
Tel: 0312 416 72 21

Ankara Barosu Gelincik Merkezi
Tel: 444 43 06

25 Kasım’da Çankaya’da

Çankaya Belediyesi olarak bu yıl da 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü’nde kadın sorunlarına ilişkin farkındalık yaratmak amacıyla bir dizi etkinlik düzenleyeceğiz. Geçen yıl Kadın Dayanışma Vakfı ile “Dayağa Karşı Yürüyüşten Bugüne”, Ankara Nar Kadın Dayanışması ile “Şiddet Varsa Dayanışma da Var” ve “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Erkeklerle Çalışma Üzerine Bir

Deneme” panelleri düzenlemiştik. Ayrıca Yeşim Ustaoglu’nun “Tereddüt” adlı filmini göstermiş, AÇEV ve İsveç Başkonsolosluğu ile birlikte düzenlenen “Babalık Anları” fotoğraf sergisini gerçekleştirmiştik. Etkinliğimiz “Can Kırıkları”, “Antabus” adlı tiyatro oyunları ile tamamlanmıştı. Bu yıl da geçen yılı aratmayacak bir dizi etkinlikle **“kadına karşı şiddete hayır”**ın altını bir kez daha çizeceğiz.

“Çocuklarımız şirketlerin kapısından giremiyor”

Benim Çocuğum belgeseliyle adından dünya çapında bahsedilen LİSTAG (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans, İnterseks Bireylerin Aileleri ve Yakınları Grubu) aktivistleri ve proje koordinatörü H. Metehan Özkan ile toplumsal cinsiyet konusunda işyerlerindeki genel manzarayı konuştuk.

LİSTAG'ı ve faaliyetlerinizi kısaca tanıtabilir misiniz?

Günseli Dum (G.D): Çalışmalarımızın en önemlisi danışma hattımız, oradan bize ilk kez ulaşan ailelerle görüşüyoruz. Onlara ilk etapta bir kolaylaştırıcılık sağlamaya çalışıyoruz. Bize ulaşan ailelerle görüşme yapıyoruz. Her ay CETAD'ın (Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği) gönüllü psikiyatryla sadece ailelerin katıldığı bir bilgilenme ve deney paylaşım toplantısı yapıyoruz. Uluslararası aile gruplarının toplantılarına katılıyoruz. Ankara ve İzmir'de aile

grupları oluştu. Orada da gönüllü psikiyatristlerle çalışmalar devam ediyor.

LGBTİ+'ların iş yaşamında karşılaştığı sorunları siz nasıl gözlemliyorsunuz?

G.D: Çocuklarımız şirketlerin kapısından giremiyor. Benim oğlum freelance olarak moda sektöründe çalışıyordu. İngiltere'ye gitmek zorunda kaldı.

Ümuhan Kıyan: Açık kimliğiyle çok fazla şirket kabul etmiyor, iş veren çok az şirket var. Oğlum

eşcinsel ve Bilkent'te uluslararası ilişkiler okudu, İsveç'te insan antropolojisi üzerine yüksek lisans yaptı. Şu an aktivist ve çeviri yaparak kendi hayatını idame ettiriyor.

Nimer Ersöz: Benim çocuğum uluslararası ilişkilerden mezun olmasına rağmen iş imkânı daha çok diye moda sektörüne kaydı. Kızımın eşcinsel kimliği açık olmamasına rağmen o sektörde kendini daha rahat hissedeceğini söyledi. Şu anda yurt dışında...

Nilgün Yalçınoglu (N.Y): Benim oğlum trans ve daha üniversitede yurt dışına yollamıştık.

Feride Ünal: Benim oğlum da trans. Açık kimliğiyle bir işe giremedi. Uluslararası ticaret okudu. Şu an çalışıyor. Ama kimliğini zaten almıştı. Kimliği değişmeden önce bir restoranda garsonluk yapmak istedi. İşe alındı, başlayacaktı da. Görüşmenin sonunda kapıdan çıkarken "Ben esasında kadınıam ama kendimi erkek gibi hissettiğim için dava açtım, şu an kimliğimi almış değilim" demiş. Müdürler de birbirlerine bakıp "Biz seni arayacağız" demişler. Bunu öğrenince almadılar. Bu benim de, çocuğumun da canını çok yakmıştı.

Size ulaşanlar bu konuda neler aktarıyor?

N.Y: Benim bir tecrübem oldu. Telefonla yardım ettiğim 20 yaşında bir kızımız bir büroda, iki yıldır muhasebeci olarak çalışıyormuş. Trans-kadın. Anlaşılmak diye çok korkuyordu. Benim yönlendirmemle ailesine açıldı, ailesi de kabul etti. Terapilere başladı. Tedavi süreci boyunca saçlarını uzattı, epilasyon yaptırdı. İş yerinden kimlik numarasını isteyince çok korkmuş. Ben de "İnsanlar merak ediyor. İki yıldır sana destek olmuşlar, kötü niyetleri olsa seni işten çıkarırlardı" dedim. İş arkadaşlarına anlattı ve çok büyük destek görmüş. Güvenilir bir yerde ev bulmasına yardımcı olmuşlar. Şimdi çok mutlu... Dolayısıyla böyle de bir sorun var, insanlar tepki göreceklelerinden korkup içlerine kapanıyor. Ama haklarını da savunmaları lazım...

G.D: Şu an gençler için Türkiye'de iş bulmak çok zor. Bunun üstüne LGBTİ+ iseniz bu katmerleniyor. Benim tanıdığım bir çocuk var, iyi bir eğitime sahip. Bir buçuk senedir bir şirkette çalışıyor. Mahallesinde market sahibi tarafından darp edildi. Hakkını aramak istiyor doğal olarak. Karakolda şikâyetle bulunuyor. Sağlık raporunu işyerindeki müdürüne götürüne kadar çektiği kaygıyı anlatamam. Psikolojik destek aldı. Avukat desteği sağladık. Kendine güveni geldi ve müdürün karşısına öyle gitti. En büyük korkusu işten atılmak... Kaygı bozukluğu oldu diye psikiyatrist 10 gün rapor verdi. Çünkü evine yolunu değiştirerek gitmeye başladı. Darp edildiği için zaten psikolojisi bozuk, bir de iş yerinden atılma kaygısı yaşıyor.

Şirketlere neler önerirsiniz bu çerçevede?

G.D: Bizim hazırladığımız Benim Çocuğum filmi gösterirler. En önemli, en somut önerimiz bu.

H.M.Ö: Somut adım olarak işe başvuru formlarından başlayabilirler. Mesela bir hukuk şirketi bizden talep etti, belgesel gösterimi yaptık. İlk attıkları adım kadın-erkek vurgusu olan formları değiştirmek oldu. Forma "diğer" eklenebilir ya da hiç sorulmayabilir. Bir diğer öneri, ortak ya da işaretleri kaldırılmış tuvalet. Bu çalışanlar, yöneticiler çok güzel kafelere gidiyor, oradaki tek kabinli tuvalete gidince, "Bunun kadını, erkeği nerede?" demiyor. Çalıştıkları yerde neden bunu uyguluyorlar?

Cinsel yönelimi ve kimliği aşağılayan ifadeler bazen farkında olmaksızın hem günlük hayatta hem iş yaşamında argoda sıklıkla kullanılıyor. Ayrımcı dile karşı neler yapılabilir?

H.M.Ö: Dilden bunu çıkarmak çok daha derin bir şey. Dili beyin şekillendirdiği için düşünme yapımızı da yansıtıyor. Biz de farkında olmadan hata yapıyoruz. Bununla ilgili kitapçıklar hazırlayabilirsiniz. Mesela APA'nin (American Psychological Association) toplumsal cinsiyete yönelik önyargılara dikkat çeken kullanım önerileri var. İngilizce tabii. Türkçe aslında daha şanslı bir dil, "o" diye bir şey var. "he-she" ayrımı yok.

Sizin aileler olarak çocuklarınızla ilgili LGBTİ+ gerçekliğini kabullenme süreciniz nasıl gelişti?

N.Y: Transseksüellerde bu kabullenme süreci çok zor bir olay. Orada kişi değişiyor, terapilere, hormon kullanmaya, kıllanmaya başlıyor. "Neden senin kızın erkek gibi davranıyor?" diye çevreden bir sürü eleştiri alıyorsun. Komşular bazen onu üzme için önceki ismiyle hitap ediyorlar. Ben anne olarak kötü günler yaşadım.

Sizin kendi önyargılarınız var mıydı? Bunlar nasıl değişti?

N.E: Ben kızımın yönelimini gördüğümde şoka girmiştim. Ne kadar hoşgörülü ve modern biri olduğumu düşünsem de korkunç bir tepki gösterdim. Daha doğrusu bir yas dönemine girdim. İlk konuştuğumuzda bir saniye önce taptığım kişi, bir anda yerle yeksan oldu. Ne zaman ki arkadaşlarla tanıştık, bunun bir tercih değil varoluş biçimi olduğunu öğrendim; o zaman duygular geri geldi. Eğer öğrenemeseydim, bilgi sahibi olmasaydım, kızımdan nefret ediyor olacaktım. Çünkü kendimi ve kızımın karakterini biliyorum. Önyargım yok zannediyordum, varmış meğerse.

Gelen ailelerle ağırlıklı olarak hangi konuları konuşuyorsunuz?

G.D: Biz ailelere en temel şunu veriyoruz: Bu hastalık değil, bir sapıklık değil. Kendi tercihi olan bir şey değil. Böyle oldu diye çocuklarımız eğitim almayacak değil. Ama siz onların yanında olursanız sorunları aşar. Buradaki tüm aileler çocuklarının yanında durmuş insanlar. Çünkü her meslekte eşcinseller de translar da var. Ama translar için sıkıntı daha farklı. Aile dışlıyor, okul dışlıyor, eğitime devam edemiyor, işe alınmıyor, e ne yapacak? Seks işçiliği daha çok mecbur hale geliyor. Tabii ki seks işçiliğini isteyerek yapanlar var. Biz tabii LiSTAG olarak tu kaka bakmıyoruz. Bizim de fikirlerimiz değişti. Ama tabii aile yanında olunca seks işçisi olma ihtimali azalıyor belki. Ama neden, okuyabiliyor çünkü. ■

* 2015 yılında kaybettiğimiz LGBTİ+ aktivistleri Boysan Yakar, Zeliş Deniz ve Mert Serçe'yi sevgi ve saygıyla anıyoruz.

Bunu biliyor musunuz?

Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği'nin (SPoD), ABD'de 6 yıldır uygulanan Belediye Eşitlik Endeksi Projesi'ni Türkiye'ye taşıdığını, Belediye Eşitlik Endeksi Projesi'nde Çankaya Belediyesi'nin değerlendirmeye dahil edilen 10 belediyeden biri olduğunu biliyor musunuz?

Farkında ol, geç kalma! Yeni bir hayata başla!

Meme kanseri erken teşhis edildiğinde yüzde 100 oranında tedavi edilebiliyor. Ancak bunun için kadınların “bende olmaz” demeyi bir kenara bırakarak kontrollerini yaptırmaları gerekiyor.

İstanbul'da anaokulu öğretmenliği yapan Türkan Kendirci, 27 Ağustos'taki düğününe 10 gün kala, gelinlik provası yaparken sağ göğsünde büyüme fark etti. Ona kalsa gelinliğinde tadilat yaptırarak düğününe hazırlanmaya devam edecekti. Ama nişanlısı Tuncay Kaya ve ailesinin ısrarıyla doktora

giden Türkan meme kanserinin ikinci evresinde olduğunu öğrendi. Bir gazeteye verdiği söyleşide “Ailemde birçok kanser vakası var. Zaman zaman kontroller yapıyordum ama bu evreye kadar hiçbir şey fark etmedim. Kanserini yakıştıramıyordum da. Henüz çok gençtim” dedi.

12 yıldır bir hastanede yoğun bakım hemşiresi olarak çalışan Arzu Çakmak ise tesadüfen memesinde küçük bir kitle hissetti. Arkadaşlarının da ısrarıyla çalıştığı hastanenin onkoloji doktoruna muayene olan Arzu'nun hayatı kanser erken evrede tespit edildiği için kurtuldu. O da, Türkan gibi kendinde tümör olacağına ihtimal vermemiş: "Yoğun bakım hemşiresi olmama ve sağlık sorunlarının herkesi tehdit ettiğini yakından bilmeme rağmen kitleyi ilk hissettiğimde kesinlikle kötü huylu bir şey olacağını düşünmedim."

Ekim, Meme Kanseri Farkındalık Ayı

Meme kanseri, dünyada en sık görülen kanser türü. Her sekiz kadından birinde görülüyor ancak pek çok kadın Arzu ve Türkan gibi "beni bulmaz, benim başıma gelmez" inancıyla erken teşhis fırsatını kaçırıyor. Türkiye'de Sağlık Bakanlığı verilerine göre yılda ortalama 15 bin kadında görülen meme kanserini tetikleyen çeşitli faktörler bulunuyor. Genetik faktörler, çevre koşulları ve yaşam biçimi bu kanser türünü tetikleyebiliyor. Nedeni ne olursa olsun yine Sağlık Bakanlığı verilerine göre Türk kadınlarında görülen kanser vakalarının yüzde 20-25'ini oluşturan meme kanseri, erken teşhis edildiğinde yüzde 100'e varan oranda tedavi edilebilen bir hastalık.

Meme kanserinde erken teşhisin önemi büyük... Bu yüzden ekim ayı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından her yıl "Meme Kanseri Farkındalık Ayı" olarak kabul ediliyor. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre meme kanseri kadınlarda en çok görülen kanser türü... Örgütün yayınladığı bildirilere göre meme kanseri vakası sayısı her geçen yıl artıyor. Bunda gelişmekte olan ülkelerde refah artışına bağlı olarak ortalama yaşam süresinin artması ve ilk bebeğe sahip olma yaşının yükselmesi gösteriliyor.

Türkiye'de Kadınlar Meme Kanserine Daha Erken Yakalanıyor

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2013'te kabul ettiği "Dünya Kanser Bildirgesi" üye ülkelerin kanser

Türkiye'de meme kanseri

Yapılan araştırmalara göre;

- Türkiye'de her 3 kadından birinin ailesinde meme kanserine yakalanmış bir kişi bulunuyor.
- Kadınlar meme kanserinin ilk ve en önemli bulgularının elle muayene olduğunu biliyor ve bu farkındalık her yıl artıyor.
- 18-24 yaş arası genç kadınların meme kanseri şüphesiyle doktor muayenesine başvurma olasılığı diğer yaş gruplarına göre daha yüksek.
- Türkiye'de genç yaşta meme kanserine yakalananların sayısı artıyor. 50 yaş altı kadınların meme kanserine yakalanma oranı yüzde 50. Avrupa ve ABD'de bu oran yüzde 15.

vakalarını azaltmak yönünde yeni bir hedef belirledi. "25'e kadar 25" sloganı ile özetlenen bu hedefte üye devletlerin 2025 yılına kadar kanser vakalarını yüzde 25 azaltacak tedbirleri alması tavsiye ediliyor.

Dünya Sağlık Örgütü, kanser türleri arasında meme kanserine özel bir önem atfediyor. Örgütün geçen yıl yayınladığı kanser raporunda gelişmekte olan ülkelerde meme kanserine yakalanma oranının arttığı uyarısında bulunuyor. Özellikle bu ülkelerde meme kanserine geç teşhis konulduğuna dikkat çekiyor. DSÖ verilerine göre meme kanserli hastalarda, tüm evrelerde 5 yıllık sağ kalım oranları, gelişmiş ülkelerde yüzde 73 iken, gelişmekte olan ülkelere yüzde 53'e düşüyor. Aradaki bu önemli fark, gelişmiş olan ülkelere tarama programları sayesinde erken tanı ve tedavi olanakları ile açıklanıyor.

Türkiye de bu riskli gelişmekte olan ülkeler arasında bulunuyor. Yapılan araştırmalar Türkiye’de kanser hastalığının alarm verdiğini ortaya koyuyor. Sağlık Bakanlığı ve Türkiye Meme Hastalıkları Federasyonu’nun yaptığı araştırmalarda 1990 yılından günümüze kanser vakalarının 20 kat arttığı tespit edildi.

Aynı araştırmalarda meme kanserinin de akciğer kanserinden sonra en çok ölüme yol açan kanser türü olduğu belirlendi. Üstelik Türkiye’de kadınlar, dünya ortalamasına göre daha erken yaşta meme kanserine yakalanıyor. Türkiye Meme Hastalıkları Federasyonu Ulusal Meme Kanseri Veri Tabanı verilerine göre, Türkiye’de meme kanseri ortalama yaşı 51,6. Kanser sıklığı gelişmiş ülkelerde 60’lı yaşlarda daha fazla... Ülkemizde en fazla 45-49 yaş grubunda görülüyor.

Bu rakamlar Sağlık Bakanlığı ve mesleki örgütler kadar sivil toplum örgütlerini de harekete geçirdi. 1998 yılından beri, Dünya Sağlık Örgütü’nün kanser önleme planları doğrultusunda çalışmalar yürütülüyor. Sağlık Bakanlığı, 2013 yılından itibaren yoğun kanser taramalarına başladı. Türkiye Meme Hastalıkları Federasyonu “Ulusal Meme Kanseri Veri Tabanı oluşturdu.

Tarama Programları Yaygınlaştı

Türkiye’de meme kanseri sıklığının daha genç yaşlarda görülüyor olması tarama programları ve erken tanının önemini daha da artırıyor. Sağlık Bakanlığı yurt çapında açtığı 2000’den fazla “Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezleri” (KETEM) aracılığıyla son yıllarda yoğun biçimde kanser taramaları yapıyor. Bakanlığın hedefi KETEM’lerin sayısını artırmak ve taramaya başlama yaşını 40’a çekmek. Sivil toplum örgütleri ise taramaların daha erken yaştaki kadınları da kapsamaması gerektiğini savunuyor. Türkiye meme kanseri görülme yaşının 20’li yaşların başına kadar indiğine dikkat çeken Kanser Savaşçıları Derneği’nden Meme Cerrahi

Çankaya Belediyesi Meme Kanseri Farkındalık Ayı Etkinlik Programı

3 Ekim 2018 / Yılmaz Güney Sahnesi / Saat: 19.30
Konser- Grup Duendo Flamenco (Ankara Flamenko Derneği)

9 Ekim 2018 / Ayrancı Bahar Evi / Saat: 14.00-16.00
Seminer - “Kanserden Korkma! Tanırsan Yenersin”
• Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)
• Dr. Işıl TUNÇBİLEK (Radyoloji Uzmanı)

17 Ekim 2018 / Çankaya Belediyesi Halk Sağlığı Merkezi / Saat: 14.00-16.00

Söyleşi - Kanserle Dans Edenler

Moderatör: Dr. Figen AR

- Zeynep Pelin ATAMAN (“Gülersen Yengeçler Isırmaz” Kitabının Yazarı)
- Dilşat ARSLANGERİ BAŞ (Onkoloji Diyetisyeni- “Beslenmenin Kanser Tedavisindeki Gücü” Kitabının Yazarı)
- Nebahat ERCAN (Emekli Öğretmen- “Almanya’da Bir Türk Öğretmen” Kitabının Yazarı)

19 Ekim 2018 / Kuğulu Park / Saat: 11.00 (Tüm Gün Boyunca Bilgilendirme Etkinlikleri ve Tanıtım Stantları)
Saat: 12.00-14.00/ 18.00-20.00

Meme Kanseri Bilgilendirme Etkinliği

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)

20 Ekim 2018 / Kuğulu Park / Saat: 11.00 (Tüm Gün Boyunca Bilgilendirme Etkinlikleri ve Tanıtım Stantları)
Saat: 12.00-14.00/ 18.00-20.00

Meme Kanseri Bilgilendirme Etkinliği

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)

Saat: 20.00

Konser- Retro Queen

21 Ekim 2018 / Kuğulu Park / Saat: 11.00 (Tüm Gün Boyunca Bilgilendirme Etkinlikleri ve Tanıtım Stantları)
Saat: 12.00-14.00/ 18.00-20.00

Meme Kanseri Bilgilendirme Etkinliği

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)

23 Ekim 2018 / Cebeci Bahar Evi / Saat: 14.00

Seminer - “Kanserden Korkma! Tanırsan Yenersin”

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)
- Dr. Işıl TUNÇBİLEK (Radyoloji Uzmanı)

24 Ekim 2018 / TMMOB Teoman Öztürk Öğrenci Evi / Saat: 19.30

Seminer - “Kanserden Korkma! Tanırsan Yenersin”

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)
- Dr. Işıl TUNÇBİLEK (Radyoloji Uzmanı)

25 Ekim 2018 / Masal Kalesi Kreşi / Saat: 14.00

Seminer - “Kanserden Korkma! Tanırsan Yenersin”

- Prof. Dr. Semih GÖRGÜLÜ (Meme Cerrahisi)
- Dr. Işıl TUNÇBİLEK (Radyoloji Uzmanı)

Dr. Ece Dilege, tarama yaşının en az 30-35'e çekilmesi gerektiğini savunuyor.

Amaç Erken Tanı

Meme kanseri taramasında öncelikli amaç, kanser gelişimini henüz bulgular (ele gelen kitle, meme başı değişiklikleri gibi) ortaya çıkmadan, erken evrede saptamak. Böylece de meme kanserine bağlı ölüm oranlarını azaltmak. Meme kanserinin erken evrede saptanması, ileri safhada ameliyat, kemoterapi ve radyoterapi gibi hastanın bedeninde ağır sonuçlar yaratan tedavilerden kaçınılmasını sağlıyor.

Erken tanının başarısı için ise 4 bileşene ihtiyaç var: Meme kanserinin erken tanısı için verilecek eğitimlerle kadınların meme kanserinin farkında olması, kendi kendini meme muayenesi, hekim muayenesi ve tarama mamografisi.

Mamografi Şart

Meme kanserinde erken teşhisin sağlanması için sadece kişisel kontroller yetmiyor. 40 yaşından sonra düzenli olarak mamografi çekilmesi şiddetle tavsiye ediliyor. Mamografi meme kanseri tanı ve taramasında kullanılan temel görüntüleme yöntemi... Meme iki plaka arasında sıkıştırılarak bir nevi röntgen filmi çekiliyor. Ancak mamografi sırasında kullanılan radyoaktivite çok düşüktür. Yani meme kanseri aranırken kansere yakalanma riski yoktur.

Meme hastalıklarında tanıda mamografiyi tamamlayıcı en önemli görüntüleme yöntemi meme ultrasonografisi. Bu yöntemde ses dalgalarını kullanarak görüntü elde edildiğinden radyasyon verilmez. Ultrason taraması, mamografide yoğun görünen alanların iç yapısı hakkında bilgi veriyor; kist, kitle ya da riskli bir oluşum olup olmadığını gösteriyor. Meme MR (emar) görüntülemesi mamografi ve ultrasonun yetersiz kaldığı durumlarda, ileri tetkik amacıyla kullanılıyor. Meme kanserinde kesin tanı biyopsi ile

konuluyor. Biyopsi yapıldığında hastalık yayılmıyor. Tanının bilinmesi doğru ve kişiye uygun tedavinin planlanmasına imkân sağlıyor.

İkinci Bahar Mümkün

Meme kanseri tedavisi zorlu bir süreç... Hastayı psikolojik ve fiziksel olarak yıprattığı gibi aile bütçesini de sarsıyor. Ayrıca meme kanserinin nüksetmesi ihtimali bulunuyor. Meme kanseri tedavi süreci bittikten sonra onkologlar hastaya bir takip programı planlıyor. Bu süreçte meme kanseri, tekrarlama, metastaz ya da yeni kanser gelişimi açısından takip ediliyor. Hastalardan iyileşme sürecinde kendilerini sık sık kontrol etmeleri ve yeni belirtileri derhal doktora bildirmesi isteniyor. Ayrıca hastalardan günlük yaşamını değiştirmesi, dengeli beslenmesi, sağlıklı kilosunu koruması, sigara içmemesi, alkol tüketimini azaltması ve stresten uzak durması isteniyor. Tüm kanser türleri gibi meme kanseri de hastaların yaşamlarında köklü değişimlere yol açıyor. Bu yüzden kanseri önleyici tedbirleri almak en iyisi... ■

“Hayatımın kahramanı olduğum bir deneyim”

Çankaya Belediyesi’nin 24-29 Eylül 2018’de ikincisini düzenleyeceği Kadın Yazarlar Haftası’nın geçen yılki konuk yazarlarından Zeynep Pelin Ataman, Ayizi Yayıncılık’tan çıkan kitabı “Gülersen Yengeçler Isırmaz”ı ve kitabına konu olan meme kanseri deneyimini bizlerle paylaşmıştı. Ataman’ın bu etkileyici sunumunun bir bölümünü okuyabilirsiniz...

“1 973 yılında İstanbul’da doğdum. Hukuk Fakültesi’ni bitirerek iş hayatına atıldım ve 99’da Strazburg’a taşındım. 1999’dan 2009’a kadar hayatım hep bir koşuşturmayla geçti, kariyer yapmam, kendimi ispatlamam gerekliydi. 39 yaşına geldiğimde çocuk sahibi olmak istedim. Bu süreci modern bir kadın olarak elbette en hızlı şekilde gerçekleştirmeliydim. Doktora gittim, bu süreci hızlandırması için bir ilaç vermesini istedim. Çocuk sahibi olmayı kolaylaştırıcı bir ilaç aldım

doktorumdan (sonrasında bu yöntemin taşıdığı risklerden ötürü terk edildiğini öğrenecektim). Bu ilaç mememde bir kitleye neden oldu. Bu kitlenin hikâyesi benim için üzgün-hüzünlü bir hikâye değil. Aksine kendimi tanıdığım, hayatımın kahramanı olduğum bir deneyim.

Ağustos ayında, 2012 Ağustos’unda başlayan bir hikâye bu, en sevdiğim ve bence kadınlara en çok yakışan Ağustos ayında.

Havanın çok sıcak olduğu bir gündü ve normalde bunu yapmam ama nemden korunmak için pudra sürmeye karar verdim vücuduma ve başladım. O anda bir kitle keşfettim vücudumda. Aslında bu kitleyi bulunca hiç korkmadım aksine epey sakindim. Ama eşim aniden ağlamaya başladı ve ertesi gün jinekoloğumu görmeye karar verdim. Ertesi gün jinekoloğun yaptığı bir testle saldırgan bir kanser türüyle karşı karşıya olduğumu öğrenecektim. Aile geçmişimde kanser yoktu, sigara kullanmıyordum. Doktorum aradı. Alışveriş yaparken, ne yapacağımı bilemez bir şekilde aldım bu haberi.

Savaş Yerine Tecrübe Deyince Her Şey Kolaylaştı

Kimseyle paylaşmak istemedim ilk anda. İlk iki gün eşimden sakladım. Maalesef biz kadınlar sürekli mücadele etmek zorunda kaldığımız için, “meme kanseriyle mücadele” etme kelimesini kullanıyoruz. Mücadele-savaş yerine tecrübe ve deneyim denince her şey daha kolay oldu benim için. İlk aşamada çevremdeki kimseye bu durumu anlatamadım.

Kitabı yazmamdaki itici güç kendimi ifade etme isteğimdi. Bir insan hakları hukukçusu olarak ifade özgürlüğünün çok önemli olduğunu düşünüyorum. İfade edememek. Göğüslediğimiz onca şeyi. Memelerimizde birikenleri.

Kemoterapi odaları zordur. Oradaki insanlara oranla şanslıydım. Hormonal bir kanser olmasıyla daha kolay olabiliyor tedavisi. Metastatik değildi. Bir nebze şanslıydım. Kadınlarla birlikte oluyorsunuz kemoterapi odalarında. Kadınlar bu döngü işini daha iyi biliyor, kendi hikâyelerimizden deneyimlerden çok şey görüyor. Bununla dönüşüyoruz. Mümkün olduğunca ifade et diyor beden. Akışa bırak diyor.

Hep çözüme odaklı yaşamak zorunda kalıyoruz. Hep pratik olmalıyız, ev almalıyız, ayakkabı almalıyız, tenimiz güzel olmalı ve hep genç

kalmalıyız. Bu kapitalist dünyanın çarkına kapılarak bedenlerimizi beğenmiyoruz.

“O Gün Aynaya Baktım...”

Annem ve babama da anlatamadım, ancak ameliyat öncesi paylaştım. Bir gün annemle pastanede oturuyorduk peruğumla ve kullandığım ilaçların etkisiyle epey bunaldım ve peruğu çıkarıp bir kenara bıraktım. O anda garson elindeki tepsiyi düşürdü annem panikle tak lütfen geri tak peruğunu diyerek çılgın atıverdi. Muhtemelen benim kel olmamdan utandı. Kendilerinin verdikleri beden defolu çıkmasından utandı. Benim hissettiğim buydu. Peruklu ve kel olmak zordu. 21 Aralık 2012’ye takmıştım. Önemli bir şey olacak diyordum kendi kendime. O gün aynaya baktım ve saçlarım yük olmadığı için algım açıldı diye bir fikre kapıldım. Önemli olan buydu.

Bu süreçte şifacı doktorlara ulaşmak oldukça önemliydi ve hayatımın seyrini değiştiren de mahalle doktorum oldu. “Bu hikâyede kahraman sensin ve sen karar vereceksin” dedi.

Kitabın hikâyesi 6 kemoterapi sırasında gerçekleşti. Her kemoterapi seansında bir kadın kahraman yarattım ve onlar aslında kendi kendine ortaya çıktılar. Kadınlar memelerinde biriktiriyor bazı şeyleri. Paylaşırsam yükü hafifler diye düşündüm. Öyle de oldu. Gülmenin her kriz anını nasıl güzelleştirdiğini anladım ve bu hikâyelerde bu kahraman kadınları anlattım.” ■

Kaynak: Aylime Aslı Demir, kaosgl.org

Kadın Yazarlar Haftası

24 - 28 Eylül 2018

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki çalışmalarımız ve önemli projelerimizle Türkiye'nin ilk "Mor Bayrak"lı yerel yönetimi Çankaya Belediyesi olarak kadın yazarları okurlarıyla buluşturmaya devam ediyoruz.

* Kitaplarımız ücretsiz dağıtılacaktır.

KADIN YAZARLAR HAFTASI

24-28 Eylül 2018

Çankaya Belediyesi Zülfü Livaneli Kültür Merkezi

24 Eylül 2018/ Söyleşi, İmza Günü Çankaya Belediyesi Mali Hizmetler Toplantı Salonu 15.00- 17.00: Her İşte Bir Hayır Vardır
26 Eylül 2018/ Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/ Söyleşi 19.00- 21.00: Kadın Hareketi
25 Eylül 2018/ Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/ Söyleşi 16.30- 18.30: Bedenimiz Bizimdir 19.00- 21.00: Kadınların Dünyası
26 Eylül 2018/ Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/ Söyleşi, İmza Günü 15.00- 17.00: İradenin İyimserliği
27 Eylül 2018/ Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/ Söyleşi 15.00- 17.00: Kadınlar Nasıl Yazar ?
28 Eylül 2018/ Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/ Söyleşi 19.00- 21.00: Hikâyelerimizi Yazmak

ALPER TAŞDELEN
MUTLULUK HEPİMİZİN HAKKI

Yerel Eşitlik Eylem Planımız çerçevesinde sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve sanatçılarla işbirliği içinde yaptığımız çalışmalardan biri olan 2. Kadın Yazarlar Haftası yaklaşıyor.

24-28 Eylül 2018 tarihinde Zülfü Livaneli Kültür Merkezi'nde Ayizi Yayıncılık işbirliğinde gerçekleşen etkinlikte söyleşi, kitap armağanı ve imza günleri düzenlenecek. Hafta boyunca her gün farklı kitap ve konularda yapılacak söyleşilere pek çok yazar ve akademisyen katılacak.

KADIN YAZARLAR HAFTASI

24-28 Eylül 2018

Çankaya Belediyesi Zülfü Livaneli Kültür Merkezi

- 24 Eylül 2018/Söyleşi, İmza Günü
Çankaya Belediyesi Mali Hizmetler Toplantı Salonu
15.00-17.00: Her İşte Bir Hayır Vardır
- 24 Eylül 2018/Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/Söyleşi
19.00-21.00: Kadın Hareketi
- 25 Eylül 2018/Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/Söyleşi
16.30-18.30: Bedenimiz Bizimdir
19.00-21.00: Kadınların Dünyası
- 26 Eylül 2018/Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/Söyleşi, İmza Günü
15.00-17.00: İradenin İyimserliği
- 27 Eylül 2018/Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/Söyleşi
15.00-17.00: Kadınlar Nasıl Yazar?
- 28 Eylül 2018/Zülfü Livaneli Kültür Merkezi/Söyleşi
19.00-21.00: Hikâyelerimizi Yazmak

Kadın Yazarlar Haftası Kitapları

Her İşte Bir Hayır Vardır

Ekin Açıkgöz

Türkiye’de sayıları az olan kadın polisiye yazarlarından biri olan Ekin Açıkgöz’ün kaleme aldığı son derece başarılı bir polisiye roman...
“Metin nihayet ağzını açtı. “Sen hangisine gittin?” sorusu kuşku doluydu. Kadın elindeki ufak fırçayla döndü. “Ne?”

Baş Harfi F

Catherine Redfern, Kristin Aune

Feminizm ve feministler hakkındaki aptalca sözleri arka arkaya dizsek, dünyanın etrafını kaç kez dolaşabilirdik? Dünyayı dolaşacaksa, bunu kadınların komik, öfkeli, şaşkın, alaycı, teselli eden sözleriyle yapmayı tercih ederiz. İşte bu kitap, bize böyle sözler veriyor. Feminizmin “modasının” geçtiği”ni 40 kere tekrarlırsa gerçek olacağını umut edenlere güzel bir cevap. Neşeli, bilgilendirici, umut ve ilham verici... Medyada dolaşıma sokulan mitlere kulak verirsiniz, feminizm hakkında güzelce paketlenmiş görüşler edinebilirsiniz. Feminizmin “öldüğü”, özellikle son çiviye çakmakta son derece hevesli olan anti feminist yorumcular ama bazen de yerleşik feministler tarafından mütemadiyen ilan ediliyor. Son yıllarda medya starlarının feminizme çakmaları rutin hale geldi. Bob Geldof’tan Fay Weldon’a, Doris Lessing’e ve Patrick Moore’a, feminizm eleştirileri basında neşeyle yayınlanıyor. Sol kanattan akil kişiler gazete sütunlarını günümüz gençliğinin feminizm anlayışından yakınmayla doldururken, sağ kanattakiler “feminizmin fazla ileri gittiğinden” şikâyet ediyorlar. Görünen o ki, herkes bizim hakkımızda konuşuyor ama bizimle değil.

Kadın Sağlığı Hareketinden Sesler, 2. Cilt

Barbara Seaman, Laura Eldridge

Bir tür antoloji bu; adı üstünde, “Kadın Sağlığı Hareketinden Sesler”. Farklı tonlarda, farklı yerlerden, farklı sesler. Heyecan verici olan yanı, bu seslerin birbirine karışmadan ama çok daha geniş bir koronun parçası olmayı becererek yükselebilmesi... Bazen öne çıkarak, bazen diğerleriyle paslaşarak, bazen bekleyerek. Böylece, 100 yılı aşkın bir sürece pek çok farklı boyutuyla tanıklık etmemiz mümkün oluyor. Kadınların muhafazakâr ahlak, kapitalist piyasa, her şeyi bilen devlet ve elbette gözümüzün önünde neredeyse kutsiyet kazanan tıp otoriteleri tarafından nasıl hırpalandıklarını, kendi bedenleri üzerinde söz sahibi sayılmadıklarını izliyoruz. Ve neyse ki bütün bu otoritelere karşı kadınların geliştirdikleri bireysel ve kolektif yöntemleri de. Bu kitap sık sık kişisel hikâyelere giriyor ve çok parçalı ama esasen bir bütün olarak bakıldığında, ortaklaşmacı, yol gösterici ve politik bir eser.

Bu Toprağın Ötekileri

Müjgân Halis

Bu kitap, Müjgân Halis'in 16 yıllık gazetecilik geçmişinden sayfalara, manşetlere taşıdığı haber ve söyleşilerinden seçtiği bir derleme. Müjgân Halis, insan hikâyeleri ile bir memleket resmi çiziyor. Bu resim farklı yerlerden, koşullardan, zamanlardan çıkan farklı insanlık durumları ile renkleniyor. Cinsiyeti, cinsel kimliği, dinsel inanışı, etnik kimliği, zihinsel farklılığı, sınıfsal durumu nedeniyle dışlananlar, sürgünler, yok olanlar, direnenler ile görünürleşiyor.

İradenin İyimserliği

Derleyen: Aksu Bora

21'inci yüzyıl için "kadınların yüzyılı" dendi, bunun bazı haklı sebepleri de vardı; ama kadınlık tecrübesinin önemli kısmı hâlâ görünmüyor, sayılmıyor, temsil edilmiyor. Evet kadınlar daha çok görünüyorlar, onlar hakkında daha çok konuşuluyor ama hangi hikâyeler içinde? Kadınlar kendi hikâyelerini ne kadar anlatabiliyorlar? Belki şöyle sormak daha doğru olur: Kadınlar kendi hikâyelerini ne kadar yaratabiliyorlar? Çünkü bilirsiniz, temsilin bir güçlüğü, hep önceden anlatılmış bir hikâyeye düşmesidir; onun için temsil ile rol birbirine karışır pek çok zaman, kendinizi yazılmış bir piyeste figüran buluvermeniz işten değildir. İradenin İyimserliği, kendi hikâyelerini yaratan kadınlar hakkında bir kitap. İçine itilip durduğumuz hikâyelere düşmemek için ihtiyacımız olan şey, iradenin iyimserliği; kendi hikâyelerimizi yaratma iradesi.

Dünyanın Bütün Pastaneleri

Didem Ünal

Düşler kuran bu küçük, akıllı, duyarlı ve çok yalnız çocuk, Ş. Kız, bize yalnız kendini, anne akbabayla baba akbabayı, gıcık psikoloğu, takıntılı doktoru, sıska bacaklı kızı anlatmıyor aslında. Onlara tuttuğu aynada biz kendimizi de görüyoruz: Yaralarımızı, yalnızlığımızı, birazcık anlayışa, birazcık şefkate ne kadar muhtaç olduğumuzu, nasıl da zalim, nasıl korkak olabildiğimizi. Ş. Kız, sanki sustuğunda dünya dönmeyi bırakacakmış gibi, soluksuzca konuşuyor. Parantezler açıyor, girdaplara giriyor, uzun bir adım atıp sonra dönüyor ve arayı ince ince dokuyor...

Babam Yalnız Öldü

Pamuk Yıldız

"Küçük, komik bir kızdır Zeynep, 1980'de işkencelerden geçirilip Mamak Cezaevi'ne kapatıldığında. Şimdi aradan yaklaşık yedi yıl geçmiştir, dışarıdadır. Dışarı"da hiçbir şey onun bıraktığı gibi değildir. Annesi, babası, kardeşleri, mahallesi Tuzluca'yı, arkadaşları... Yalnızlık çeker, korkar, hastadır bir yandan da. Onun hayatı anlamaya, hayata tutunmaya çalışmasının, babasıyla hesaplaşamamasının hikâyesidir "Babam Yalnız Öldü". En çok da hatırladıklarının, hiç unutmadıklarının..."

Çankaya

BELEDİYESİ

KADIN BÜLTENİ